

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. XI. An hoc decretum obliget in provincijs, in quibus no[n] est
promulgatu[m]?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

huc scandalosa, & ob hanc rationem prohibita in hoc decreto.

190. Id tamen esse plane falsum, sic ostendo. Repugnat quod doctrina morum vera, quæ docet, quid licitum sit, quid illicitum (seclusa ignorantia) sit scandalosa: ergo si scandalosa est, non potest esse vera nisi per ignorantiam. Antecedens patet. Nam, ut constat ex cap. I. ad Sanctitatem Ecclesiæ spectat, quod profiteatur doctrinam morum veram, & quæ cum veritate doceat, quid licitum sit, & quid illicitum: numquid ergo poterit esse scandalosa ea doctrina, quæ ducit homines ad vitam; docens quid fugiendum, quid amplectendum sit? Absit. Ergo si doctrina morum scandalosa est, illa quidem est falsa. Sed doctrinam morum, quam condemnat Innocentius, condemnat eam, docens, quid illicitum sit, & quid fugiendum: ergo doctrina quam condemnat, est falsa: ergo ex eo quod condemnatur ut scandalosa, infertur esse falsam.

191. Dixi, *Nisi per ignorantiam*. Poterit enim fieri, quod propositio vera in materia morum sit scandalosa, quia homines ignorant fundamentum veritatis eius. Et ita poterit contingere in aliquibus opinionibus probabilibus, in quibus intervenit ignorantia, sive incertitudo invincibilis, ita ut opposita opinio inter peritos doctores reputetur probabilior, aut certa, quia ignorant fundamentum veritatis prioris opinionis. Sed hæc ignorantia, aut periculum erroris non cadit in Romanam Cathedram in ijs, quæ tradit in materia morum; in hac enim materia errare non potest, ut supra dictum est, propter specialem assistentiam Spiritus Sancti, ut dicitur Ioan. 16. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.*

192. Et hinc patet, qualiter non sint ad rem exempla proposita in instantia. Nam scandalum in illis con-

tentum partim provenit ex fundamentum suspicionis, quod in illis præbetur: at in doctrina morum vera, quæ docet, quid licitum sit, quid illicitum sit, nullum est fundamentum suspicionis; & tam longe abest, quod afferat occasionem peccati, ut potius ea doctrina sit, quæ ducit ad vitam.

CAPVT XI.

An hoc decretum obliget in provincijs, in quibus non est promulgatum?

SUMMARIVM.

Proponitur ratio dubitandi. n. 193.

Hoc decretum partim est declaratorium, partim præceptivum. n. 194.

Quatenus damnat eas propositiones, non indiget promulgatione in singulis provincijs. n. 195.

Vbi habemus certitudinem de doctrina morum, tenemur sequi eam in praxi. n. 196.

Ex declaratione Romani Pontificis doctrina morum est omnino certa. n. 197.

Etiã qua præceptivum est, non indiget promulgatione in provincijs. n. 198.

Antiquata manet opinio, quod requiratur promulgatio in singulis provincijs, quia impossibilis cum decreto Alexandri VII. n. 199.

Opinio, qua repugnat principio certo, est certo falsa. n. 200.

Decretum Alexandri VII. est principium certum, cui repugnat illa opinio. n. 201.

Qui requirunt promulgationem legis in Provincijs, videntur solum requirere notitiam moraliter certam. n. 203.

Responsio cuiusdam Theologi impugnatur. n. 204. & seqq.

G

Cum

Cum Pontifex præcipit ea, quæ sunt iuris naturalis, aut divini, non requiritur ea promulgatio facta in provincijs, n. 207. & 209.

Fere omnia contenta in hoc decreto sunt iuris naturalis, aut divini, n. 208.

Neque ea quæ sunt iuris humani in hoc decreto, etiam quæ præceptivum est, requirunt promulgationem in provincijs, n. 210.

193. **H**anc quæstionem ex professo tractavi in 3. part. Crif. Theol. disp. 77. cap. 4. Cuius totum tenorẽ placuit hic reproducere. [Contra obligationem, quam affert hoc decretum, nõ defunt, qui sic obiiciant. Leges Pontificiæ non obligant, donec promulgentur iuridice in diœcesibus, aut saltem in provincijs: sed hoc decretum dumtaxat Romæ promulgatum est, non autem in diœcesibus, neque in provincijs: ergo non dum obligat eos, qui sunt extra provinciam Romanam. Maiorem tradunt Doctores, quos allegavi in 1. part. Crif. Theolog. disp. 9. cap. 20. art. 11.

194. Ad cuius rei explicationem suppono, in hoc decreto esse duplicem rationem, alteram declarationis, alteram præcepti: hoc enim decretum partim est declaratorium, partim præceptivum, sive prohibitorium. Quod fit declaratorium, patet eo modo, ac ostendi, duo decreta Alexandri VII. talia esse. Nam disp. 9. cap. 20. art. 5. n. 344. illud ostendi his verbis: [Declaratio enim nihil aliud est, quam manifestatio alicuius veritatis, quæ ab aliquibus ignorari, aut in dubium verti posset: hæc autem decreta manifestant, eas quadraginta quinque opiniones esse scandalosas; de quo quis dubitare posset propter aliquos Theologos aliter censentes. Et quidem decreta expresso iudicio damnant eas opiniones vt scandalosas: non potest autem id fieri, nisi

afferendo, & manifestando, eas esse scandalosas: sicut sententia, quæ damnat aliquem vt furem, est vera sententia declaratoria criminis.] Hæc dixi in loco citato, quæ eodem modo conveniunt in hoc decreto Innocentij XI. Quod autem id decretum sit prohibitorium, ex eiusdem tenore evidens est. Vide in art. 5. cit. vbi n. 340. comperies, quomodo obstringat conscientias. Et num. 342. quomodo eas graviter obstringat.

195. His positis dicendum est primo (& si probabile sit adhuc, leges Pontificias non obligare, donec iuridice promulgentur in diœcesibus, vel provincijs) hoc decretum, quatenus damnat eas sexaginta quinque opiniones, non indigere promulgatione iuridica facta in singulis diœcesibus, & provincijs; sed sufficere certitudinem moralem de publicatione facta Romæ.

196. Probat. Statim atque habeo certitudinem moralem de veritate alicuius doctrinæ, maxime in materia morum, teneor in praxi sequi eam doctrinam: sed vbi habeo certitudinem moralem, quod Pontifex promulgavit Romæ illud decretum, in quo damnantur eæ opiniones, habeo certitudinem moralem de veritate doctrinæ illis opinionibus oppositæ, quæ doctrina procedit in materia morum: ergo vbi habeo certitudinem moralem, quod Pontifex promulgavit Romæ illud decretum damnatorium, teneor sequi eam Doctrinam. Ergo licet id decretum non promulgetur in diœcesibus, & provincijs, dum certo scio, esse promulgatum Romæ à Pontifice, sufficit hæc notitia certa moraliter, vt obstringat conscientias ad conformandos mores cum ea doctrina. Propositione maiori nihil evidenti. Certum enim est, graviter peccare eum, qui in materia gravi discedit in praxi à doctrina certa.

Mi-

197. Minor etiam est manifesta. Pontifex enim Romanus ex speciali assistentia Spiritus Sancti errare non potest in materia morum, dum tamquam communis Magister docet Ecclesiam: atqui Romanus Pontifex tamquam communis Magister docet Ecclesiam, asserens, eas opiniones esse scandalosas: ergo in hoc non errat. Ergo tradit doctrinam veram pro formandis moribus. Ergo ubi certo scio, eam doctrinam traditam esse à Romano Pontifice, certus maneo de veritate eius doctrinæ.

198. Dicendum est secundo, id decretum etiam qua prohibitorium obligare, licet non promulgetur iuridice in diœcesibus, neque in Prouincijs, dum certitudine morali constat, illud fuisse Romæ promulgatum. Et quidem quod requiratur hæc notitia certa de promulgatione facta Romæ indubitabile est: nam ignorantem legem, aut dubitanti invincibiliter de illa, aut de illius promulgatione à Superiore facta, non intimatur sufficienter lex.

199. Probatur hæc secunda conclusio. Nam, ut docui ea disp. 9. cap. 20. art. 11. ex decreto Alexandri VII. antiquata manet ea opinio asserentium, requiri promulgationem legis Pontificiæ factam in singulis diœcesibus, vel provincijs. Eo quod ea opinio impossibilis est cum declaratione facta ab Alexandro VII. Nam in priori decreto declarat scandalosam istam propositionem: *Post decretum Urbani VIII. potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendij sibi retenta.* Quo etiam modo procedunt aliæ duæ declarationes de opinione octava, & duodecima. Inde autem infertur evidenter, illam opinionem de promulgatione faciendâ in diœcesibus, vel provincijs non posse subsistere.

200. Etenim illa opinio non po-

test subsistere, quæ repugnat principio certo: sic se habet hæc opinio de promulgatione faciendâ in singulis diœcesibus, vel provincijs: ergo hæc iam non potest subsistere. Maior est metaphysice evidens, ut sæpius ostendimus.

201. Probatur minor. Nam ea opinio est impossibilis cum eo decreto Alexandri, & cum damnatione earum trium propositionum; quod decretum, quatenus declarat, eas esse scandalosas, est omnino certum: Authores autem, qui dicebant, post decretum Urbani VIII. licere adhuc dare dimidiatum stipendium, aut posse accipere duplicatum, nitentur eo fundamento, quod id decretum Urbani non erat promulgatum in provincijs; ut ostendi in relata disp. 9. num. 419.

202. Et quidem ea opinio ponit, illud decretum Urbani non obligare omnes Fideles, quia non promulgatum in provincijs: & damnatio facta ab Alexandro ponit, illud decretum Urbani obligare omnes fideles, declarando scandalosam esse propositionem, quæ affirmat, id decretum non obligare omnes fideles: ergo ea opinio impossibilis est cum decreto Alexandri. Vide quæ dixi in ea disp. 9. cap. 20. art. 11. à num. 416.

203. Huc spectat, quod præcipui Authores, qui docent requiri promulgationem legis Pontificiæ in provincijs, non tam requirere promulgationem iuridicam, quam publicationem, seu notitiam moraliter certam. Et ideo P. Molina de iust. tract. 2. disp. 395. ait: *Sane dicendum est, mentem Pij V. fuisse, bullam à se latam, non prius contractus, alioquin ex natura rei licitos, irritos comparatione ignoranter eos celebrantium reddere, quam in vnaquaque diœcesi esset sufficienter promulgata; aut aliâ viâ ad omnium cognitionem potuerit pervenire.* Iuxta

cuius sententiam non requiritur determinate promulgatio iuridica legis; sed certa notitia de promulgatione legis Pontificiæ Romæ facta.

204. Ad argumentum supra factum de impossibilitate eius opinionis cum decreto Alexandri respondebat quidam Theologus valde doctus, ea verba, *Post decretum Urbani VIII. in damnatione facta ab Alexandro, non esse apposita ut motivum, sed ut circumstantiam; potuisse autem damnari probabilitatem propositionis; quin damnaretur circumstantia.*

205. Sed hæc responsio non minuit vim argumenti. Nam in hoc non arguitur ex eo, quod hoc sit motivum, & non circumstantia; sed ex eo quod affirmatio vnius non sit compossibilis cum affirmatione alterius. Et quando vna propositio est impossibilis cum aliqua veritate certâ, talis propositio necessario debet esse certò falsâ. Est enim metaphysice evidens, duas propositiones impossibiles non posse esse simul veras; siue impossibilitas oriatur ex motivo, siue ex circumstantia.

206. Itaque illa opinio, quæ contendebat, non obligare in alijs provincijs id decretum Urbani, quia non promulgatum in illis; dicebat: *Post decretum Urbani licet sacerdoti accipienti integrum stipendium, dare alteri sacerdoti dimidiatum.* Damnatio autem facta ab Alexandro dicit: *Post decretum Urbani scandalosum est dicere, quod licet ei sacerdoti, dare alteri stipendium dimidiatum.* Quæ propositiones impossibiles sunt, atque adeo nequeunt esse simul veræ. Si ergo hæc secunda vera est, necessario prior est certo falsa, non ob aliam rationem, nisi quia docet, decretum Urbani non obligare in provincijs, quia non promulgatum in provincijs.] Huc usque in loco relato.

207. Dato & non concesso; quod

requiratur promulgatio legum in provincijs, & loquendo de hoc decreto, non qua declaratorium est, sed qua prohibitorium; dicendum est tertio, hoc decretum ob specialem rationem non requirere promulgationem in provincijs. Quod sic ostendo. Quia cum Pontifex præcipit ea, quæ sunt iuris naturalis, vel Divini positivi, non requiritur alia promulgatio, quam quæ sufficit, ut habeatur notitia certa de eiusmodi obligatione: sed fere omnia, quæ prohibentur in hoc decreto, sunt iuris naturalis, vel divini positivi; solum enim damnantur quinque propositiones circa ius humanum: ergo ad hoc decretum, qua prohibitorium est, non requiritur alia promulgatio, quam quæ sufficit, ut habeatur notitia certa de eius obligatione: sed ut habeatur ea notitia certa, non requiritur promulgatio in provincijs, cum Hispali habuerimus hanc notitiam certam, ante quam Tribunal Inquisitionis illud promulgaret: ergo talis promulgatio in provincijs non requiritur.

208. Quod fere omnia contenta in decreto sunt iuris naturalis, vel positivi divini, manifestum erit ei, qui singulas propositiones attente consideraverit, & habita notitia certa declarationis Pontificiæ constat, illa esse prohibita iure naturali, & divino positivo.

209. Maior vero, quod dum Pontifex prohibet ea, quæ prohibita sunt iure naturali, vel Divino, tale decretum Pontificis non eget alia promulgatione, quam quæ sufficit, ut habeatur notitia certa eorum, patet. Nam post primam promulgationem Legis Euangelicæ factam ab Apostolis in Ecclesia; ut obliget ius divinum positivum, sufficit notitia certa illius. Et iuris naturalis ubi est notitia certa, habetur sufficiens intimatio illius.

210. Præterea in illis, quæ sunt iuris huma-

humani in hoc decreto, non requiritur alia promulgatio: nam per declarationem Pontificis præsupponitur notitia sufficiens eius obligationis. Et eorum, quæ iam certo sciuntur, non requiritur nova promulgatio; cum hæc promulgatio requiratur ad eum finem, vt obligatio perveniat ad notitiam certam omnium Fidelium; quæ si præsupponatur, inutilis est nova promulgatio.

CAPVT XII.

An per Regis, aut Regni supplicationem, aut per populi non acceptationem, possit hoc decretum suspendi, aut derogari?

ARTICVLVS I.

De supplicatione.

SVMMARIVM.

- Quæ sit in Hispania consuetudo supplicandi pro suspensione legis Pontificiæ? n. 211.*
- An dum fit supplicatio, teneatur populus ad observationem legis? n. 212.*
- An ab hoc decreto supplicari possit? n. 213.*
- Hoc dubium triplicem questionem continet. n. 215.*
- Supplicatio à Decreto, quatenus declaratorium est, est irrationabilis. Ideoque fieri non potest. n. 216.*
- Quare Pontifex non possit revocare hoc decretum? n. 217. Neque suspendere. n. 218.*
- An possit suspendere promulgationem in Hispania? n. 219.*
- An eadem sit ratio in condemnatione librorum? n. 220. & seqq.*
- Quare non possit supplicari ab hoc de-*

creto, quatenus prohibitorium est? n. 222. & seqq.
An possit fieri supplicatio ab hoc decreto, quatenus penale est? n. 225.

211. **F**requens est, vt cum aliqua lex Pontificia promulgatur, quæ iudicio Consiliariorum Regis Hispaniæ potest asserre aliquod præiudicium huic Regno, fiat nomine Regis supplicatio ad Sanctissimum, vt propter hæc & hæc inconuenientia dignetur sua Sanctitas indulgere huic Regno, vt eximatur ab ea lege.

212. Interim dum fit supplicatio, teneri populum ad observandam eam legem, docet P. Suarez lib. 4. de Legib. cap. 6. num. 8. & P. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 13. num. 14. addentes, quod si lex non potest deduci ad praxim sine scandalo, aut gravi aliquo incommodo, tunc lex non obligat, ex benigna interpretatione mentis legislatoris. Sed generaliter suspendi obligationem legis per eiusmodi supplicationem, asserunt Bonacina disp. 1. de Legib. q. 1. punct. 4. n. 41. Salon de Contract. tract. 2. de Censib. art. 3. disp. 4. conclus. vlt. Salas disp. 18. sect. 4. num. 21. Castro lib. 1. de Lege poenal. cap. 1. Emmanuel Rodrig. tom. 3. qq. Regul. q. 6. art. 7. apud Castro Palao citatum.

213. Et quidem audiui quemdam dixisse, Regem Hispaniæ supplicasse Romanum Pontificem, vt revocaret, aut suspenderet decretum hoc de sexaginta quinque propositionibus condemnatis, ideoque huius decreti obligationem esse suspensam. Et licet ille erraverit in re facti; quia Inquisitor generalis de facto promulgavit hoc decretum; tamen opus fuit instituere hanc questionem, [An ab hoc decreto supplicari possit cum spe obtinendi?]

214. Sed quia decretum triplicem partem habet, triplex quæstio instituenda

Suarez, Cast. Pal.

Bonacina, Salon, Salas, Castro, Rodrig.